

ชุดการสอน เรื่องประวัติและความสำคัญ
ของพระพุทธศาสนา
ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่องตำนานสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นางกฤษณาวรรณ กวีวุฒิพันธ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านไร่วิทยา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บัตรคำสั่ง ศูนย์การเรียนรู้ 2

เรื่อง ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ

สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

1. อ่านคำแนะนำในการทำบทเรียนให้เข้าใจดีก่อน
2. อ่านบัตรสรุปศูนย์การเรียนรู้ 1
3. ทำแบบทดสอบศูนย์การเรียนรู้ 2
4. ศึกษาบทเรียนเรื่อง “ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ”
5. ตอบคำถามบทเรียนในกระดาษคำตอบ
6. เมื่อจบบทเรียนแล้ว ตอบคำถามแบบฝึกหัด
7. ตรวจคำตอบ

ตั้งใจอ่าน
นะครับ

คำแนะนำในการทำบทเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ จำนวน 5 ข้อ เพื่อประเมินความรู้ก่อน
2. ให้นักเรียนอ่านและสังเกตคำถามที่ละเอียดตามลำดับอย่างถี่ถ้วน แล้วตอบคำถามของแต่ละข้อลงในกระดาษคำตอบ **อย่าทำข้ามข้อ**
3. นักเรียนจะทราบได้ทันทีว่าคำตอบถูกหรือผิด โดยมีคำตอบไว้หน้าต่อไป
4. การทำบทเรียน นักเรียน อ่านหน่วยที่ 1 แล้วตอบคำถามหน่วยที่ 1 จากนั้นตรวจคำตอบหน่วยที่ 1 และอ่านหน่วยที่ 2 แล้วตอบคำถามหน่วยที่ 2 จากนั้นตรวจคำตอบหน่วยที่ 2 ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ไปที่ละหน่วยจนจบ
5. นักเรียนไม่ควรเปิดดูคำตอบก่อน เพราะจะทำให้นักเรียนไม่ได้ความรู้ความเข้าใจ ถ้านักเรียนตอบถูกให้เรียนบทเรียนข้อต่อไปได้ แต่ถ้าตอบผิด ให้นักเรียนพยายามทำความเข้าใจในบทเรียนข้อนั้นใหม่ เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงเริ่มเรียนข้อต่อไปได้
6. การที่นักเรียนตอบข้อใดผิดมิได้แสดงว่านักเรียนไม่เก่ง แต่นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนในตอนนั้น จึงต้องย้อนกลับไปทำความเข้าใจใหม่
7. โปรดอย่าผ่านข้อใดข้อหนึ่งไปโดยที่ยังไม่เข้าใจ หรือหาคำตอบไม่ถูกต้อง เพราะจะทำให้เรียนไม่เข้าใจและทำข้อต่อไปไม่ได้

บัตรสรุป ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1

1. อินเดียในสมัยพุทธกาลมีหลายแคว้นแคว้นแต่ละแคว้นเรียก “ชนบท”ชนบทเหล่านี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลางเรียกว่า “มัชฌิมชนบท หรือ มัชฌิมประเทศ” ส่วนที่เป็นหัวเมืองชั้นนอกเรียกว่า “ปัจฉิมชนบท”
2. รูปแบบการปกครองของแคว้นต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ระบบ
 - 2.1 ราชาธิปไตย หรือสมบูรณาญาสิทธิราช มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีอำนาจสิทธิขาดในการปกครอง แต่พระมหากษัตริย์ก็ยังมีปรีทิตเป็นที่ปรึกษาข้อราชการ
 - 2.2 สามัคคีธรรม หรือประชาธิปไตยระดับหนึ่ง การปกครองระบอบนี้ไม่มีพระมหากษัตริย์ที่ใช้อำนาจสิทธิขาดแต่ผู้เดียวและไม่มีการสืบสันตติวงศ์โดยตั้งรัชทายาท
3. การปกครองระบอบสามัคคีธรรมจะเป็นไปด้วยดี จะต้องยึดหลัก 7 ประการ เรียกว่า “อปริหานิยธรรม”

ตั้งใจนะครับ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถรู้และเข้าใจสภาพสังคมในสมัยก่อนพุทธกาล
2. นักเรียนสามารถรู้และเข้าใจระบบวรรณะต่าง ๆ ในสมัยก่อนพุทธกาล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะของสภาพสังคม ในสมัยก่อนพุทธกาล
2. เปรียบเทียบลักษณะการทำให้เกิดวรรณะในสมัยก่อนพุทธกาลได้

แบบทดสอบประจำศูนย์

ศูนย์การเรียนรู้ 2 เรื่อง ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องอักษร 1,2,3 หรือ 4 ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ในแบบฝึกปฏิบัติ

1. สภาพสังคมชมพูทวีปมีส่วนช่วยให้เจ้าชายสิทธัตถะออกผนวชอย่างไร
 1. สังคมมีระบบวรรณะ
 2. มีความเชื่อเรื่องการบูชาอันต์ที่เปียดเบียนสัตว์
 3. การแสวงหาสัจธรรมยังไม่ใช้หนทางพันทุกข์
 4. สถานที่ที่ไปเป็นทุกข์ มีความเป็นอยู่แตกต่างกันมาก
2. มีความเชื่อว้าวรรณะกษัตริย์ คือ พวกนักปกครอง สร้างขึ้นจากส่วนใดของพระพรหม
 1. พระพาหา
 2. พระโอษฐ์
 3. พระบาท
 4. พระอุร
3. พระพุทธเจ้าทรงเตือนพวกพราหมณ์อย่างไรในเรื่องวรรณะ
 1. คนดีชั่วอยู่ที่ชาติตระกูล
 2. คนดีชั่วอยู่ที่การกระทำ
 3. พราหมณ์ที่แท้คือผู้ละกิเลสได้
 4. พราหมณ์ที่แท้คือผู้ที่อยู่ในวรรณะพราหมณ์
4. ประชาชนชาวอินเดียเชื่อว่าการอาบน้ำในแม่น้ำใดสามารถล้างบาปได้
 1. พาหูกา
 2. ยมนา
 3. คงคา
 4. สุนทริกา
5. ความเชื่อเรื่องการทรมานร่างกายให้ลำบากจะทำให้หลุดพ้นได้ มีผู้ใดเป็นเจ้าลัทธิ
 1. ปุณณกัสป
 2. มักขลิโคสาล
 3. อชิตเกสกัมพล
 4. นิครนถ์นาฏบุตร

แบบฝึกปฏิบัติ

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ

ชื่อ.....

กลุ่ม.....ชั้น.....

ข้อ	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
5				

บัตรเนื้อหา ศูนย์การเรียนรู้ 2

เรื่อง “ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ”

หน่วยที่ 1

ด้านสังคม

สภาพสังคมอินเดียได้จัดแบ่งผู้คนออกเป็นชนชั้นเรียกว่า “วรรณะ” เพราะตามความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ถือเอาเชื้อชาติเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คนเกิดในวรรณะใดจะมีสิทธิและแนวทางดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนที่ได้วางไว้โดยขัดขึ้นไม่ได้ ระบบวรรณะนั้นชาวอินเดียถือว่ากำหนดไว้ตายตัวโดยพระผู้เป็นเจ้า

การเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม เช่น คนเกิดในวรรณะต่ำจะยกตัวเองสูงขึ้น ด้วยการศึกษ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ และความสำเร็จในชีวิตอื่นๆ ไม่ได้

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 1

สังคมอินเดียได้จัดแบ่งผู้คนออกเป็น
ชนชั้นเรียกว่าอะไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 1

ตอบ วรรณะ

หน่วยที่ 2

ชนชั้นต่างๆ ในระบบวรรณะ

ระบบวรรณะของอินเดียประกอบด้วยชนชั้นต่างๆ รวม 4 วรรณะ ด้วยกัน ดังนี้

1. **วรรณะพราหมณ์** ได้แก่ พวกศึกษาคัมภีร์พระเวท มีหน้าที่ติดต่อกับเทวะ และ
กระทำพิธีกรรมทางศาสนา สืประจําวรรณะ คือ สี่ขาว

2. **วรรณะกษัตริย์** ได้แก่ พวกนักรบ นักปกครอง สืประจําวรรณะคือ สี่แดง

3. **วรรณะแพศย์หรือไวยสยะ** ได้แก่ ประชาชนนอกเหนือจากสองวรรณะข้างต้น
ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ในสังคมที่ประกอบอาชีพต่างๆ กัน เช่น พาณิชยกรรม เกษตรกรรม
ศิลปหัตถกรรม เป็นต้น ต่อมาในระยะหลังมักตีความว่าหมายถึงเพียง “พ่อค้า” อย่างเดียว
สืประจําวรรณะคือ สี่เหลือง

4. **วรรณะศูทร** ได้แก่กรรมกรผู้ใช้แรงงาน ไม่มีสืประจําวรรณะจะใช้สีอะไรก็ได้
เช่น สีดำ สีเขียว นอกจากสืประจําวรรณะทั้งสามข้างต้นนอกจากวรรณะทั้ง 4 คือ กษัตริย์
พราหมณ์ แพศย์ ศูทร แล้วในสังคมอินเดียยังมีชนชั้นอยู่อีกวรรณะหนึ่ง เรียกว่า วรรณะ
จัณฑาล คือ บุคคลที่เกิดจากบิดามารดาต่างวรรณะกันชนชั้นนี้จะ ถูกเหยียดหยามเป็น
ชนชั้นต่ำ ซึ่งเป็นลักษณะความเชื่อตามหลักศาสนาพราหมณ์แต่ทั้งนี้ทางพระพุทธศาสนา
ปฏิเสธเรื่องวรรณะเพราะถือว่าบุคคลจะดีหรือเลวมิได้อยู่ที่ชาติกำเนิด แต่อยู่ที่กรรมหรือ
การกระทำของบุคคลนั้นๆ

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 2

- ระบบวรรณะนั้นแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ อะไรบ้าง
- บุคคลที่เกิดมาจากบิดามารดาที่ต่างวรรณะกันจะเรียกว่า วรรณะอะไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 2

ตอบ - 4 วรรณะ คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์
และ ศูทร
- จัณฑาล

หน่วยที่ 3

มูลเหตุที่ทำให้เกิดวรรณะ

เหตุเกิดวรรณะ อาจกล่าวได้เป็น 2 ทาง ดังนี้

- ทางตำนาน
- สันนิษฐานตามหลักวิชา

ทฤษฎีเกี่ยวกับยุค ได้แบ่งยุคหรือระยะเวลาออกเป็น 4 ยุค ถือว่าแต่ละยุคได้เกิดจากคนในวรรณะต่างๆ ตามลำดับดังนี้

- พวกที่เกิดในกฤตยุค ได้แก่ มนุษย์วรรณะพราหมณ์
- พวกที่เกิดในไตรตายุค ได้แก่ มนุษย์วรรณะกษัตริย์
- พวกที่เกิดในทวาปรยุค ได้แก่ มนุษย์วรรณะแพศย์
- พวกที่เกิดในกลียุค ได้แก่ มนุษย์วรรณะศูทร และจันทาล

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 3

- มูลเหตุทำให้เกิดวรรณะมีกี่ทางอะไรบ้าง
- บุคคลที่เกิดในไตรตายุค ได้แก่ใคร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 3

ตอบ - 2 ทาง คือ ทางตำนาน , ตามหลักวิชา

- ได้แก่ มนุษย์วรรณะกษัตริย์

หน่วยที่ 4

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของพระผู้สร้าง

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของพระผู้สร้าง กล่าวว่า พระพรหมเป็นผู้สร้างมนุษย์จากอวัยวะส่วนต่างๆ ของพระองค์เอง แล้วจัดวรรณะให้พร้อมกัน ดังนี้

- ทรงสร้างวรรณะพราหมณ์จากพระโอษฐ์
- ทรงสร้างวรรณะกษัตริย์จากพระพาหา (แขน)
- ทรงสร้างวรรณะแพศย์จากพระอุระ (โคนขาหรือตะโพก)
- ทรงสร้างวรรณะศูทรจากพระบาท

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 4

- ใครเป็นผู้สร้างมนุษย์จากอวัยวะต่างๆ ของท่าน
- วรรณะพราหมณ์มาจากอวัยวะส่วนใดของท่าน

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 4

ตอบ - พระพรหม

- พระโอษฐ์

หน่วยที่ 5

สันนิษฐานตามหลักวิชา

สันนิษฐานตามหลักวิชา เนื่องจากคำว่า วรรณะ แปลว่า สีมัว ทำให้สันนิษฐานว่า การแบ่งชนชั้นเดิมคงถือตามสีผิวเป็นสำคัญ พราหมณ์ซึ่งเป็นวรรณะสูงสุดเดิมคงมีผิวขาว ต่อมาเมื่อกาลเวลาล่วงเลยไปมีการผสมปะปนกันทางเชื้อชาติบ้าง สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และความเป็นอยู่เป็นองค์ประกอบบ้าง สีผิวจึงเป็นเครื่องกำหนดที่ไม่แน่นอน

อีกนัยหนึ่ง ชาติ (กำเนิดหรือเผ่าพันธุ์) คงเป็นตัวกำหนดวรรณะ เพราะแต่เดิมมีการแบ่งเหล้ากันตามเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ คือเผ่าอารยันทั้งหมดจัดอยู่ในสามวรรณะแรก (อารยันที่เป็นนักบวชเป็นวรรณะพราหมณ์ นักรบเป็นวรรณะกษัตริย์ พ่อค้าเป็นวรรณะแพศย์) ส่วนคนพื้นเมืองเดิมและเผ่าห่าหลังอื่นๆ ถูกจัดให้เป็นวรรณะศุทรเหมือนกันทั้งหมด

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 5

- วรรณะแปลว่า อะไร
- การแบ่งวรรณะตามเผ่าพันธุ์ เผ่าอารยันจัดอยู่ในวรรณะไหนบ้าง

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 5

ตอบ - สีผิว

- พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์

หน่วยที่ 6

ด้านศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ

คนอินเดียสมัยพุทธกาล ส่วนมากนับถือศาสนาพราหมณ์ นอกนั้นก็นับถือลัทธิศาสนาอื่น เช่น ศาสนาเชนของศาสดามหาวีระ เป็นต้น ความเชื่อและแนวทางปฏิบัติจึงอยู่บนพื้นฐานของคำสอนทางศาสนาพราหมณ์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- ความเชื่อในเรื่องการล้างบาป
- ทรรศนะเกี่ยวกับโลกและชีวิต
- การแสวงหาสัจธรรม
- แนวทางปฏิบัติ

ความเชื่อในเรื่องการล้างบาป

ชาวอินเดียเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของแม่น้ำคงคาว่าถ้าใครได้อาบหรือดื่มน้ำในแม่น้ำคงคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เมืองพาราณสี ซึ่งถือกันว่าเป็นเมืองของพระศิวะและที่เมืองคยา ซึ่งถือว่าเป็นเมืองพระวิษณุ จะได้บุญมาก ความชั่วที่ทำไว้ทั้งหมดจะถูกลอยไปกับสายน้ำ กลายเป็นผู้บริสุทธิ์ทั้งทางกายและทางใจเพราะถือกันว่าแม่น้ำคงคามีต้นน้ำไหลมาจากสวรรค์ ทางมวยผมพระศิวะ จึงนิยมนำมาอาบและดื่มน้ำ

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 6

เพราะเหตุใดชาวอินเดียถึงเชื่อ
ในความศักดิ์สิทธิ์ของแม่น้ำคงคา

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 6

ตอบ เพราะถือว่าแม่น้ำคงคาไหลมาจาก
สวรรค์ ทางมวยผมพระศิวะ

หน่วยที่ 7

ทฤษฎีเกี่ยวกับโลกและชีวิต

ถึงแม้จะมีความเชื่อว่า พระพรหมเป็นผู้สร้างโลกและกำหนดชะตากรรมของมนุษย์โดยส่วนรวมก็ตาม แต่คนอินเดียในสมัยพุทธกาล ก็ยังมีทฤษฎีแตกต่างกันเกี่ยวกับสภาพของโลก เช่น บางพวกเห็นว่าโลกนี้นิรันดร์ บางพวกว่านิรันดร์บางส่วน บางพวกว่าโลกมีที่ สุดบางพวกว่าโลกไม่มีที่ สุด เกี่ยวกับมนุษย์หลังตายก็เช่นกัน บ้างว่าคนเราตายแล้วต้องเกิดอีกบางพวกว่าตายแล้วไม่เกิดอีก บางพวกว่าตายแล้วยังมีสัญญาความจำได้อยู่ บางพวกว่าตายแล้วไม่มีสัญญา เป็นต้น ทฤษฎีเหล่านี้มีบันทึกไว้ใน “พรหมชาลสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ 9” มีทั้งหมด 62 ทฤษฎี

เกี่ยวกับการตายและการเกิด

- พวกหนึ่งเห็นว่าตายแล้วเกิดอีก
- อีกพวกหนึ่งเห็นว่าตายแล้วสูญ

เกี่ยวกับเรื่องสุขและทุกข์

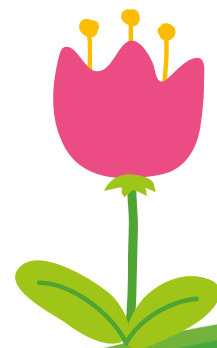
- พวกหนึ่งเห็นว่าสุขและทุกข์ไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย (คือ เกิดขึ้นได้เองดับได้เอง)
- อีกพวกหนึ่งเห็นว่าสุขและทุกข์มีเหตุ มีปัจจัย

เกี่ยวกับสภาพของสรรพสิ่ง

- พวกหนึ่งเห็นว่าสรรพสิ่งเที่ยงแท้ นิรันดร์
- อีกพวกหนึ่งเห็นว่านิรันดร์เพียงบางส่วนบางอย่าง

เกี่ยวกับสภาพของโลก

- พวกที่ 1 เห็นว่าโลกมีที่ สุด
- พวกที่ 2 เห็นว่าโลกไม่มีที่ สุด
- พวกที่ 3 เห็นว่าโลกมีที่ สุดบางอย่าง
- พวกที่ 4 เห็นว่าโลกมีที่ สุดก็ไม่ใช่ ไม่มีที่ สุดก็ไม่ใช่

เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

- พวกที่ 1 เห็นว่าสัตว์ตายแล้วยังมีสัญญา(ความจำได้) อยู่
- พวกที่ 2 เห็นว่าสัตว์ตายแล้วไม่มีสัญญา
- พวกที่ 3 เห็นว่าสัตว์ตายแล้วมีสัญญาก็ไม่ใช่ไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่

เกี่ยวกับเป้าหมายสูงสุดของชีวิต

- พวกที่ 1 เห็นว่าความสุขทางกามารมณ์เป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต
- พวกที่ 2 เห็นว่าการได้ฌานชั้นต่างๆ เป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต

ทรรศนะไม่แน่นอน

- ยังมีอีกพวกหนึ่งเห็นว่าไม่ควรบัญญัติอะไรว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะไม่มีอะไรเป็นกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว การปฏิเสธหรือยอมรับอะไรๆ อาจผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้นจึงไม่ควรผูกมัดตัวเองกับทฤษฎีใด

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 7

คนอินเดียในสมัยพุทธกาล มีทรรศนะที่แตกต่างกันเกี่ยวกับสถานภาพของโลก เช่น เกี่ยวกับการตายและการเกิด เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย หรือ เกี่ยวกับเป้าหมายสูงสุดของชีวิต แล้วกลุ่มที่มีทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องสุขและทุกข์ กลุ่มนี้มีทรรศนะว่าอย่างไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 7

- ตอบ - พวกหนึ่งเห็นว่าสุขและทุกข์ไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย
(คือ เกิดขึ้นได้เองดับได้เอง)
- อีกพวกหนึ่งเห็นว่าสุขและทุกข์มีเหตุ
 - มีปัจจัย

หน่วยที่ 8

การแสวงหาสัจธรรม

สภาพเศรษฐกิจที่มีความยากจนบีบคั้น และสภาพสังคมที่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีการดูหมิ่นเหยียดหยามกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน ทำให้คนอีกกลุ่มหนึ่งเกิดความเบื่อหน่ายในชีวิตที่เต็มไปด้วยความทุกข์ พวกคนปลื้มอกปลื้มใจจากบ้านเรือนเข้าสู่ป่าแสวงหาคำตอบแก่ชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ถิ่นเพศผู้แสวงหาโมกษะ (ทางหลุดพ้น) มีชื่อเรียกว่า อาชีวกบ้าง ปริพาชกบ้าง ชฎิลบ้าง สมณะบ้าง ตั้งตนเป็นเจ้าสำนักสอนลัทธิของตนแก่มหาชน มีผู้นับถือมากมาย หลักฐานระบุไว้ถึง 62 ลัทธิ ดังกล่าวข้างต้น และมีเจ้าลัทธิที่มีชื่อเสียงมากในยุคนั้น 6 ท่าน ดังต่อไปนี้

ปุณณกัสสป มีความเห็นว่า บุญบาปไม่มีจริง ลัทธินี้เรียกว่า “อภิกิริยทิกฺขุ” (เห็นว่าทำก็เท่ากับไม่ทำ)

มักขลิโคสาล มีความเห็นว่าความบริสุทธิ์และความมัวหมองไม่มีเหตุปัจจัย ลัทธิเรียกว่า “อเหตุกทิกฺขุ” (เห็นว่าไม่มีเหตุ มีแต่ผล)

อชิตเกสกัมพล มีความเห็นว่า คนไม่มี สัตว์ไม่มี มีแต่การประชุมแห่งธาตุทั้ง 4 เมื่อธาตุทั้ง 4 แยกกันแล้วก็ป็นอันสิ้นสุด ลัทธินี้เรียกว่า “นัตถิกทิกฺขุ” (เห็นว่าไม่มี)

ปฤทักจายณะ มีความเห็นว่า สิ่งที่ยั่งยืนมีอยู่ 7 อย่าง คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม สุข ทุกข์ และชีวะ ไม่ผันแปรไปจากอื่น มีอยู่อย่างใดก็อย่างนั้น ลัทธินี้เรียกว่า “สัสสตทิกฺขุ” (เห็นว่านิรันดร์)

นิครนถ์นาฏบุตร มีความเห็นว่า การทรมานกายให้ลำบากด้วยวิธีต่างๆ เป็นทางหลุดพ้นหลักคำสอน ลัทธินี้เรียกว่า “อัตถกิ-สมณานุโยค” (ลัทธิทรมานตน)

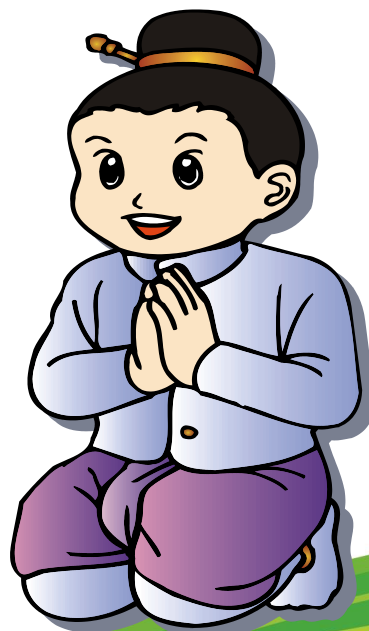
สัพพชยเวสฏฐบุตร มีความเห็นว่า การจะผูกมัดตัวเองกับทรรศนะใดๆ ย่อมมีส่วนผิดพลาดได้ จึงไม่ยืนยันและปฏิเสธทรรศนะใด เอาแน่อะไรไม่ได้ ลัทธินี้เรียกว่า “อมราวิกเขปิกาทิกฺขุ” (มีความเห็นไม่ตายตัวลั่นไหลไปมาเหมือนปลาไหล)

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 8

การแสวงหาัจธรรมนั้นมีเจ้าลัทธิที่มีชื่อเสียงมากมายในยุคนั้น มี 6 ท่าน เป็นผู้ที่มีความศรัทธามาก ใครเป็นเจ้าลัทธิ “อรรถกิลมถานุโยค”

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 8
ตอบ นิครนถ์นาฏบุตร

หน่วยที่ 9

แนวทางปฏิบัติ

แนวทางปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นจากความทุกข์ของคนอินเดียยุคพุทธกาล
มีอยู่ 3 ทาง

- การหมกมุ่นเสพสุขทางกามารมณ์
- การบำเพ็ญตะบะ
- การฝึกโยคะ

การหมกมุ่นเสพสุขทางกามารมณ์ ได้แก่ การแสวงหาความสุขทางเนื้อหนัง
อย่างเต็มที่ พวกนี้ถือว่าชีวิตเดียว ความสุขทางเนื้อหนังจึงเป็นจุดสูงสุดของชีวิต ตายไป
แล้วทุกอย่างเป็นอันสิ้นสุดพระพุทธศาสนาเรียกวิถีนี้ว่า “กามสุปปลิกานุโยค”
(ลัทธิหมกมุ่นอยู่ในสุขทางกาม)

การบำเพ็ญตะบะ คือ ทำตนให้ลำบากด้วยการบำเพ็ญตะบะต่างๆ เช่น
ย่างตนให้ร้อนด้วยไฟ ขุดหลุมฝังตนเอง พระพุทธศาสนา เรียกว่า “อัสตติกสมณานุโยค”
(ลัทธิทรมานตนให้ลำบาก)

การฝึกโยคะ คือ การฝึกทำให้จิตใจสงบ เพื่อให้พลังจิตควบคุมหรือบังคับ
กาย ผลของการฝึกจิตคือทำให้ได้ฌานสมาบัติขั้นต่าง ๆ วิธีนี้เรียกว่า “โยควิธี”
ผู้ที่ฝึกปฏิบัติวิธีนี้เรียกว่า “โยคี”

คำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 9

แนวทางในการหลุดพ้นจากความทุกข์ของคน
อินเดียยุคพุทธกาลมีอยู่ 3 ทาง แนวทางที่ทำให้
จิตใจสงบ เรียกว่าอะไร

เฉลยคำถามท้ายเรื่องหน่วยที่ 9

ตอบ การฝึกโยคะ

แบบฝึกหัด ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในกระดาษคำตอบที่ 2

1. ประชาชนชาวอินเดียเชื่อว่าการอาบน้ำในแม่น้ำใดสามารถล้างบาปได้
2. จงแสดงความคิดเห็นว่าระบบวรรณะทั้ง 4 มีข้อดีข้อเสียต่อการปกครองของอินเดียอย่างไร
3. ความเชื่อเรื่องคนไม่มี สัตว์ไม่มี มีแต่การประชุมแห่งธาตุทั้ง 4 เมื่อธาตุทั้งแยกกันแล้วก็เป็นอันสิ้นสุด
4. ใครเป็นเจ้าของลัทธิ

เฉลยแบบฝึกหัด ศูนย์การเรียนรู้ 2

1. แม่น้ำคงคา

2. ข้อดีของการปกครองระบอบวาระในสังคมชมพูทวีป คือ

1) ปกครองง่าย อำนาจอการปกครองอยู่ในวาระกษัตริย์ พราหมณ์เป็นการรวมตัวกัน 2 วาระ อีก 2 วาระที่เหลือก็ยอมรับสภาพว่าไม่สามารถจะพัฒนาตนมาเป็นวาระกษัตริย์หรือวาระพราหมณ์ได้

2) การเรียนรู้มุ่งเฉพาะทาง วาระกษัตริย์เรียนรู้เป็นนักปกครองนักรบ วาระพราหมณ์เรียนรู้เพื่อเป็นผู้มีปัญญา เป็นนักบวช เป็นครูอาจารย์

3) สกัตกัณนิเลศค้นหาด้วยความเชื่อ คนวาระต่างกันจะไม่แต่งงานกัน เพราะลูกจะเป็นจันทราลเป็นที่รังเกียจของสังคม

ข้อเสียของการปกครองระบอบวาระในสังคมชมพูทวีป คือ

1) เป็นการผูกขาดอำนาจอการปกครองเฉพาะในวาระกษัตริย์และพราหมณ์เท่านั้น

2) เกิดความไม่เสมอภาคสำหรับวาระต่ำในการพัฒนาศักยภาพของตน เช่น การศึกษาเล่าเรียน

3) ขาดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพเพราะถูกกีดกันการทำงานอยู่ในวงจำกัด

3. อชิตเกสกัมพล

กระดาษคำตอบศูนย์การเรียนรู้ 2

คำตอบบทเรียน

หน่วยที่

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

ตอบคำถามแบบฝึกหัด

1. _____

2. _____

3. _____

ใบเฉลยแบบทดสอบประจำศูนย์
เรื่อง ด้านสังคมศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ

ข้อ	1	2	3	4
1				X
2	X			
3			X	
4			X	
5				X

ทำได้ไหมครับ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540) . **เอกสารการอบรมครูวิทยาศาสตร์ระดับ**

มัธยมศึกษาตอนต้น โครงการขยายโอกาสขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2540.

(เอกสารอัดสำเนา).

ครรชิต กษมาภรณ์. (2542). **เอกสารความรู้เรื่องการเตรียมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์**

ชีวิตโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.

จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ. (2549). **พุทธประวัติ ตามรอยบาทพระศาสดา ณ แดนพุทธภูมิ.**

กรุงเทพฯ: บริษัท 프리ทวานกราฟฟิค จำกัด.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2548). **สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา.** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.

_____. (2546). **เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา.**

พิมพ์ครั้งที่ 26. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูเกียรติ โพธิ์มัน. (2539). **“นวัตกรรมการเรียนการสอน” คู่มือการอบรมเชิง**

ปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ. ในวาระครบรอบ 90 ปี โรงเรียนนครสวรรค์.

(อัดสำเนา)

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงศ์. (2545). **คู่มือการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.**

กรุงเทพมหานคร: บริษัทฟรีทวาน กราฟฟิค.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2527). **หลักหารสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน.**

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรณปก. (2558). **หนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระ**

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

_____. (2558). **หนังสือคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้**

พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ศิริพร อยู่ประเสริฐ. (2545). **กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3.**

กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.

สันต์ ศูนย์กลาง. (2544). **ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้นวัตกรรมนำครูสู่อาจารย์ 3 ได้ผลดี.**

กรุงเทพมหานคร: วรานนท์ เอนเตอร์ไพรส์.